

2009. február 5. szám

*Az Arany János Általános Iskola,
Speciális Szakiskola és
Egységes Gyógypedagógiai Intézmény*

módszertani lapja

SEGÉD - KEZEL

Tartalom

20 éves az autisták országos szövetsége

Az AUTIZMUS-ról dióhéjban

Kognitív képességek fejlesztése
II. rész

JÁTÉKTÁR a kognitív funkciók alakítására

Inklúziós index iskolafejlesztési program

Olvasósarok, könyvajánlás

A magyarországi romákról
III.

Utazószakember-hálózat működése

Idézhető idézetek a szeretetről

Verssarok, gyerekszám

Hírek, információk

20 éves az Autisták Országos Szövetsége

Autisták
Országos
Szövetsége

2008. október 4-én Budapesten került megrendezésre az **Európai Autizmus Nap**, melyen intézményünkben 7 pedagógus vett részt.

A délelőtti folyamán visszatekintés mutatta be az AOSZ 20 éves *múltját*, majd Dr Simó Judit gyermekpszichiáter a *jelenről* – Tények és kihívások az autizmus területén 2008-ban Magyarországon címmel – tartott előadást. A *jövőt*: az „Országos Autizmus Stratégiát” Kemény Péter a Szociális és Munkaügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettese vázolta.

Az Autizm Europe elnöke és elnökségi tagjai az autizmussal élők jogairól beszéltek, bemutatták az európai gyakorlatot. Érdekes volt megtekinteni „Annuska hétköznapjai” és az „Anettka étterme” címet viselő, autista fiatalok által készített filmeket.

A délutáni programban megismerhettük az „Új hidak az autizmus felé” nemzetközi projekt eredményeit. A projekt egyik célja, hogy kiaknázza az innovatív tanítási és tanulási módszereket.

A továbbiakban magyar szakemberek – Prekop Csilla és Őszi Tamásné - az Élethosszig tartó tanulás autizmussal élő emberek számára Magyarországon címmel beszéltek a felnőttképzés szükségességéről, lehetőségeiről, formáiról.

Végül pedig három külföldi szervezet (Portugália, Szlovénia, Spanyolország) mutatta be működését. Külföldi kollégáink eszköztárából láthattuk a sport, zene, kerámia munkák és informatika területén alkalmazott módszereiket, sikeres eredményeiket.

A konferencia ideje alatt autista fiatalok munkáiból (művészeti-, kézműves-, és gazdasági tevékenységből származó) kiállítást tekinthettünk meg, ill. új kiadványokhoz, szakirodalomhoz juthattunk.

Tartalmas és hasznos volt mindannyiunk számára ez a nap.

Sziklai Szilvia és
Megyerné Fodor Zsuzsanna
autizmus specifikus fejlesztő pedagógusok

Az AUTIZMUS-ról dióhéjban

MI AZ AUTIZMUS?

Az autizmus egy olyan egész életen át tartó fejlődési zavar, amely kihat az érintett személy

kommunikációjára és a körülötte lévő emberekkel való érintkezésre. Tünetei már 3 éves kor előtt jelentkeznek, s egész életre szólóan megmaradnak. Az autizmussal élő gyermekek és felnőttek nem képesek mással a szokásos módon érintkezni, kapcsolatot kialakítani és fenntartani. Nehezen barátkoznak és nem képesek megérteni más emberek érzéseit. Minden autizmussal élő személyre jellemző a társas kapcsolatok, a kommunikáció, a képzelet működésének és a környezetből származó ingerek feldolgozásának zavara.

MI OKOZZA AZ AUTIZMUST?

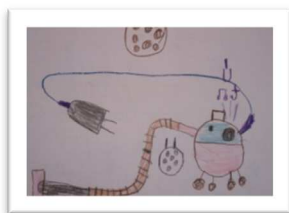
Ma még nincs erre a kérdésre tudományos válasz, bár rengeteg kutatás zajlik. Pillanatnyilag a kutatók genetikai okokat feltételeznek, amik az idegrendszer rendellenes fejlődését idézik elő.

HÁNYAN VANNAK?

Ez a leggyakrabban feltett és sajnos legnehezebben megválasztható kérdés. Csak néhány országban vannak statisztikai adatok. A legutóbbi európai adatok szerint minden 133. embert érinti az autizmus, míg az amerikai statisztikák azt mutatják, hogy minden 150. ember érintett. Magyarországon még nem készült felmérés, az azonban a fenti adatok alapján biztos, hogy hazánkban is több tízezer autista ember él.

MIK A TÜNETEI?

Az autizmussal élő személy nem érti jól a másik ember viselkedését, szándékait, közlése-

it, érzelmeit. Éppen ezért a társas együttműködést igénylő helyzeteket kerüli.

Saját érzéseit és vágyait is nehezen vagy szokatlan módon fejezi ki.

Vannak nem beszélő és beszélő autisták. Amennyiben a beszéd kialakul, sokszor nem funkcionált. Beszélgetés helyett viselkedés, ismételt, folyamatosan ugyanarról beszél.

Az autista ember nehezen alkalmazkodik váratlan helyzetekhez, ismeretlen emberekhez, környezethez, tárgyakhoz.

Gyakoriak a mozgásban megjelenő furcsaságok, ugrálás, repkedő kézmozgás, lábujjhegyen járás, pörgés.

GYÓGYÍTHATÓ-E AZ AUTIZMUS?

A tudomány pillanatnyi állása szerint az autizmus nem gyógyítható.

Nincs rá gyógyszer. Ellenben a tünetek kezelhetők. A legeredményesebb beavatkozás a személyre szabott fejlesztés.

Az autizmus néhány jellemző tünete

- Mások szándékait, érzelmeit gyakran nem érti meg, emiatt közbűnségnek tűnhet.
- Egyoldalúan kommunikál, a válasza nem figyel.
- Nem vagy ritkán használ szemkontaktust.
- Mások kezét húzza a számára kívánatos tárgyhoz.
- Visszhangszerűen utánozza a beszédet.
- Szakadatlanul ugyanarról a témáról beszél.
- Kerüli a kortárs kapcsolatokat.
- Nem játszik gyerekekkel, csak ha a felnőtt erőlteti, segíti.
- Tevékenységéből hiányzik a fantáziadús szerepjáték.
- Szokatlan mozdulatai vannak, pl. a kezével repdes.
- Fogdossa, pörgeti, zörgeti a tárgyakat.
- A változások ellen tiltakozik.
- Látszólag indokolatlanul nevet, sír, hangoskodik.
- Egyes dolgokat jól, gyorsan megcsinálhat, de olyanokat nehezen, amelyeknél együttműködésre van szükség.

Kiadja az Autisták Országos Szövetsége 2008.

Kognitív képességek fejlesztése II. rész

Tekintsük át a kognitív képességeket, és fejleszthetőségük módját!

A tanulási zavarokkal küszködő gyermekek érzékszervei épek, kifogástalanul látnak, hallanak. Problémáik abból fakadnak, hogy az érzékszerveken keresztül beérkező információk, jelek értelmezése pontatlan, hibás, a központi idegrendszer nem képes az érzékszervek által közvetített információkat pontosan felfogni, továbbítani, tárolni, korábbi ismeretekkel összehasonlítani, rendszerezni, koordinálni, feldolgozni s végül adekvát reakciót indítani.

Az érzékelés és észlelés a megismerés első lépcsőfokai.

Érzékelés, észlelés (percepció)

Érzékelés: az információ regisztrálása.

Észlelés: az érzékszervi benyomások tárggyá, jelentéssé szerveződése

Érzékleti modalitások:

- látás (vizuális rendszer)
- hallás (auditív rendszer)
- szaglás
- ízlelés
- bőrérzékletek: tapintás, hőmérséklet-érzékelés, fájdalom érzékelése, test érzékletek

Percepció zavarai

Vizuális rendszer zavarai:

- alak-háttér zavar
- alak- és térészlelés hiányosságai
- vizuális differenciálás hiányosságai
- vizuális zárás, szerialitás zavara

Érdekességek:

- kétértelmű ábrák (ugyanazt a fizikai ingert kétféleképpen is észlelhetünk, azaz értelmezhetünk)
- optikai csalódások (amikor az észlelés nem felel meg az inger fizikai tulajdonságainak)

Auditív rendszer zavarai.

Az irányhallás hiányosságai:

- hallási differenciálás hiányosságai
- hallási figura-háttér észlelés zavara
- hallási zárás, szerialitás zavara

Tapintás/taktilitás:

- passzív: amit a bőrfelületre ránehezedő, vagy azon mozgó tárgy gyakorol
- aktív: a mozdulatlan tárgyat mi érintjük, nyomjuk

Aktív tapintás, vagyis haptikus érzékelés főleg a tárgyak alakját, nagyságát érzékeli, ezen alapszik a manipuláció.

A figyelem

Fogalma: a tudat válogató, szelektív irányultsága:

- spontán (önkéntelen) figyelem – arra, ami intenzív, mozgó, változó, újszerű vagy szokatlan, önkéntelenül felfigyelünk
- szándékos (akaratlagos) figyelem – erőfeszítést igényel

Fajtái:

- szelektív figyelem – a figyelem megosztása
- tartós figyelem- sokáig tartó, koncentrált figyelem

„Figyelmetlen gyermek”

1. Jellemzően nem tudják elérni a figyelem összpontosításának azt a szintjét, amely a tanulás alapvető feltétele. Leggyakoribb tünete, hogy a gyermek figyelme könnyen megzavarható, a változatos ingerek csábításának nem tud ellenállni.

2. Akik képesek az életkoruk szerint elvárható intenzív figyelemre, de ezt a működést nem tudja az eredményes tanuláshoz szükséges ideig fenntartani. Nagy lendülettel kezdenek a feladathoz, de hamar a kifáradás tüneteit mutatják.

3. Ha a gyermek a figyelem megosztására képtelen, vagyis nem tud gyorsan és megbízhatóan kapcsolgatni a különböző figyelemi helyzetek között.

4. A figyelem terjedelmének zavara, valójában a figyelem és a rövid távú emlékezet működésének együttes problémája.

Emlékezet

Fajtái:

- Szenzoros tár

- Rövid távú memória RTM
- Hosszú távú memória HTM

Zavarai:

- A gyerekek számára gondot okoz az ingerek tárolása, azonnali vagy késleltetett felidézése.
- Csökkent, nem elégséges a tárolási kapacitásuk. Minőségben a tárolás felszínes, nem relációkat, műveleteket, információ tömböket tárolnak, hanem a konkrét vizuális vagy akusztikus ingerek megjegyzésére törekszenek.

A gondolkodás

- A tanulási zavarral küzdő gyermekek a konkrét feladatok szintjén elfogadhatóbban teljesítenek, a problémák többsége akkor jelentkezik, amikor a feladat absztrakt fogalmakat és formális gondolkodást igényel.
- Gondolkodási nehézséget jelent:
 - a relációk megfordíthatósága
 - a dolgok állandó tulajdonságainak megőrzése
 - generalizálása
 - a téri, idői soralkotás
 - a rész-egész, alá-fölé rendeltség, okozati összefüggés felismerése, lényeges - lényegtelen szétválasztása

Fontos: Az algoritmusos, fegyelmezett gondolkodás kialakítása.

A lépéseken végighaladva a tanuló értékeli az adott helyzetet, elveti, vagy megerősíti saját gondolatát.

Cél: Az elemeire bontott eljárások rögzüljenek, hogy a gyakorlás folytán később egyszerűbb esetekben „eszközzé”, rutinná váljanak, bonyolultabb műveleteknél támpontot nyújtsanak.

Tájékozódás, orientáció

- A téri tájékozódás alapja, hogy a gyermek képes legyen a saját testén tájékozódni, észlelje testének határait, ezzel tudatosítva térbeli helyzetét.
- A térészlelés lényege a mozgás, a sebesség és az irány érzékelése. Ezeket az információkat
 - a taktilis
 - kinesztetikus
 - vesztibuláris rendszer
 - valamint a vizualitás segítségével gyűjti össze a gyermek, s a kialakult érzékleti és mozgásos sémák a cselekvések által tovább finomodnak, változnak. A tapasztalatok egy nagy egészbe integrálódnak, így jön létre a környezet séma.

Az a gyermek, aki megtapasztalta a teret és benne önmagát, annak kevesebb problémája lesz a síkban való tájékozódásnál is.

A helyes testkép kialakítása elengedhetetlen, hiszen a saját testen való orientáció képezi

- a térbeli és
- időbeli tájékozódás alapját,
- a sorrendiség őrzését,
- az irány síkbeli észlelését és tartását.

A tanulási nehézségekkel küzdő gyereknél a jobb – bal tévesztés fordul elő gyakran, s a téri összefüggések felfogásában is bizonytalanok.

Ezek megnyilvánulhatnak betűfelcserélésben, hosszabb szavak olvasásánál és írásánál bizonytalanságában.

Mészárosné Törzsök Zsuzsanna
Pothárné Gárdonyi Ágnes
gyógypedagógusok

JÁTÉKTÁR a kognitív funkciók alakítására

Percepció fejlesztésére

Feladat :-érzékszervi finomítás
-észlelési mutatók (térirányok, téri viszonyok) felismerése, testséma fejlesztése
-szenzomotoros koordináció fejlesztése

Hamupipóke: Különbféle terméseket, apró tárgyakat keverünk össze. Ezt kell a gyerekeknek szétválogatni.

Eszköz : bab, lencse, borsó, színes gyöngyök

Eszkimóka: Körben állnak a gyerekek, orról orra adnak át egy gyufás skatulyát egymásnak. Ha nehéz, újról újra is lehet játszani.

Eszköz: gyufás doboz

Vándorbot: Ujjunk között vándoroltatunk egy ceruzát, vagy pálcikát, mindig 1 ujjnál átfordítva. Visszafele is megpróbálhatjuk.

Eszköz: ceruza/bot

A vak szobrász: Gyurmából egyszerű formákat készítünk (golyó, kocka stb.). Ha már jól begyakoroltuk, megpróbáljuk vakon, az asztal alatt elkészíteni. Összehasonlítjuk az eredetivel.

Eszköz: gyurma, kendő

Vakond: Körben állnak a gyerekek. Középen egy bekötött szemű gyerek, aki megnevez 2 másikat, nekik helyet kell cserélni. Helycsere közben a középen álló megpróbálja elfogni őket. Akit elkap, az lesz a vakond.

Eszköz: kendő/sál

Hol ketyeg az óra?: Egy hangosan ketyegő órát helyezünk valahová a szobában. Bekötött szemmel kell megkeresni.

Eszköz: óra

Vízöntő: Bekötött szemmel öntik a gyerekek a vizet kancsóból pohárba. Az a leg-

ügyesebb, aki a hallására támaszkodva a legpontosabban tölt, és nem folyik ki a víz.

Eszköz: kancsó, pohár, víz

Mi van a dobozban?: Fémdobozba klf. tárgyakat teszünk. Megmutatjuk a gyerekeknek, megrázzuk a dobozokat, hogy hallják a hangjukat, majd hallás után fel kell ismerni a dobozban lévő tárgyakat.

Eszköz: fémdobozok, gombok, kavicsok, pénzérmék, gyöngyök stb.

A kutya meg a csontja: Egy gyerek ül közepén, ölébe hajtott fejjel. Ő a kutya. Előtte a földön fekszik egy bot, ez a csont. Míg a kutya alszik, a többiek megpróbálják egyenként ellopni a csontot. Ha zajt hall a kutya, felébred. Ha sikerül a csontot ellopni, az lesz a kutya, aki megszerezte.

Eszköz: bot, szék

Felhasznált irodalom: Pinczésné Dr.

Palásthy Katalin: Tanulási zavarok, fejlesztő gyakorlatok

* Egy gyermek a padlón fekve egyszerű testhelyzetet vesz fel. Társa egy kötéllal körülkeríti a fekvő gyermek testhatárait. A partner azután megpróbál ugyanilyen pózt felvenni a padlón fekve.

(Egyre bonyolultabb testhelyzettel lehet ugyanezt játszani.)

*A padlóra 16 kerek korongot teszünk, rajtuk betűk (szavak, számok, mondatok). Terv szerinti menetirányt jelölünk ki egy lapon. A gyerekek az utasítás szerint mennek/ugrálnak a korongokra, útközben összeszedik az útvonalon lévő betűket (szavakat, számokat, mondatokat). Az asztalnál alkosson a betűkből szavakat (mondatokat; állítsa növekvő, csökkenő sorrendbe a számokat, vagy csoportosítsa valamilyen szempont szerint; a mondatokat állítsa sorrendbe). **/Számolás-, olvasás-, beszédfejlesztés/**

Emlékezetfejlesztés:

*Rendezzünk el 8 színes kártyát a padlón véletlenszerű alakzatban.

„Most mindenkinek megmondom, hogy melyik színre lépjen. Figyeljete nagyon, és amikor befejeztem, lépjete a színekre abban a sorrendben, ahogy azt mondtam!”

Amikor befejezték, kérjük, hogy ismételjék meg a színszekvenciát verbálisan.

Érdekesebb, ha arra kérjük őket, hogy szökdécseljenek vagy ugorjanak egyik színről a másikra.

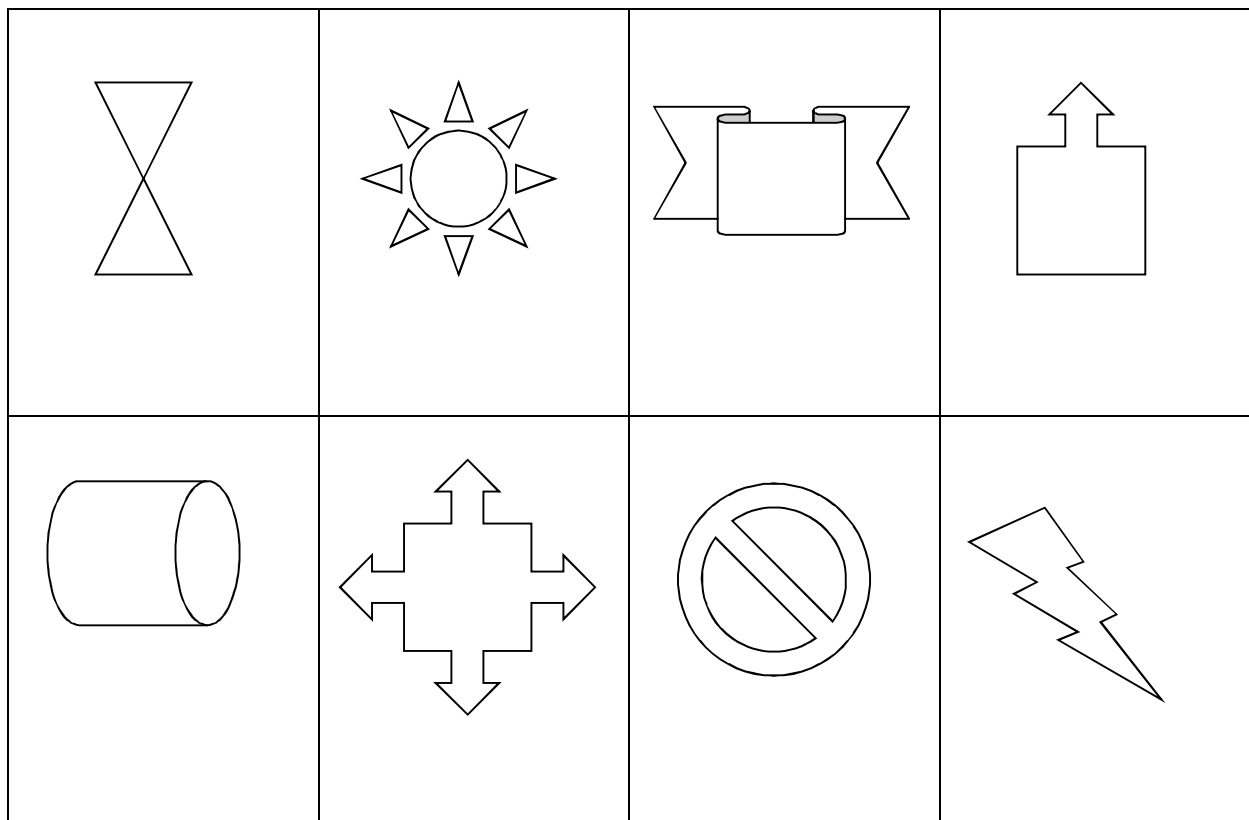
*Rendezzünk el 8 szimbólum kártyát a padlón. Ugyanezek a kártyák kicsiben a kezben vannak.

„Néhány kártyát mutatok nektek. Próbáljate ugyanabban a sorrendben rálépni a padlón lévő kártyákra, ahogy azt mutattam nektek!”

Kezdjük a szekvenciát két vizuális szimbólummal, majd növeljük a sorozat elemeinek számát.

*„Föléd hajolok, hajlik a sás.
Nevedet mondom, szél dudorász.
Megersimogatlak, ringat a tó,
Játszani hívlak, szól a rigó.
Csikót itattam, bársony az ég,
Holnap is hívlak játszani még.”*

/Ádám Erika Dúdoló/

Inklúziós index iskolafejlesztési program

Az inklúzió szót először Kanadában kezdték használni az integrált nevelés egy továbbfejlesztett változatára. Az inkluzív nevelés egy olyan megközelítésmód, amely arra ad választ, hogy hogyan lehet az oktatási rendszereket átalakítani annak érdekében, hogy kezelni tudják a tanulók közötti különbségeket. Az ENSZ Education for All (Oktatás Mindenkinnek) világprogramja alapelveként határozza meg, hogy az iskolák minden gyermeket befogadjanak függetlenül testi, értelmi, szociális, érzelmi, nyelvi vagy egyéb állapottól. Az ilyen inkluzív orientált iskolák az aktuálisan megjelenő összes egyéni nevelési szükségletet megpróbálja felismerni és megfelelően támogatni, legyen az fogyatékoságból adódó, vagy éppen kiemelkedő tehetségből származó. Nem véletlen, hogy az OECD sajátos nevelési igény fogalma jóval tágabb a Magyarországon használatosnál. Az alapelv szerint sajátos nevelési igényű az a gyermek, akinek pedagógiai többtámogatásra van szüksége. Így a fogyatékos gyermekek mellett a tanulási nehézségekkel küzdők, a hátrányos helyzetűek és a tehetséges gyermekek is ebbe a kategóriába tartoznak, hiszen optimális fejlődésükhöz az ún. „normál pedagógiai eszköztár” nem elegendő.

Az Inklúziós Indexet egy pedagógusokból, szülőkből, igazgatókból, iskolafenntartókból, kutatókból és fogyatékos személyek érdekvédelmi szervezeteinek képviselőiből álló csoport fejlesztette ki Angliában 1997 és 2000 között. Az első kiadás Booth és Ainscow neve alatt *Inklúziós Index: Kézikönyv a befogadó iskolák fejlesztéséhez* címmel jelent meg 2000-ben. A programot először 6 általános iskolában próbálták ki, majd a brit oktatási minisztérium ingyenesen hozzáférhetővé tette minden iskola számára.

A magyar változatot a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola munkatársai készítették el. Első kipróbálása Budapesten a Heltai Gáspár Általános Iskolában történt 2006-ban.

Az Inklúziós Index célja a belső iskolafejlesztés támogatása segédanyagok (indikátor

és kérdéssorok, kérdőívek...) segítségével. Az Index az inklúzió szempontjából ideális helyzetet jelenít meg. Az egész intézményre - minden pedagógus, minden gyermek - érvényesül, és nem pusztán a sajátos nevelési igényű tanulókra koncentrál, hanem más csoportokra is (pl. hátrányos helyzetű, tartósan beteg, tehetséges, idegen ajkú, stb.).

Az inklúzió a nevelésben azt jelenti, hogy

- kivétel nélkül valamennyi tanulót és pedagógust az iskolaközösség fontos tagjának tartjuk
- növeljük és kiterjesztjük a tanulók részvételének lehetőségeit az iskolában és csökkentjük azokat az alkalmakat, amelyek nem vehetnek részt
- az iskola szemléletét, pedagógiai programját és mindennapi gyakorlatát úgy alakítjuk át, hogy az megfeleljen az iskolánkba járó tanulók szükségleteinek
- valamennyi tanuló szempontjából – tehát nemcsak a sajátos nevelési igényű tanulók esetében – csökkentjük a tanulást és az iskola közösségi életében való részvétel akadályozó körülményeket
- tapasztalatainkat rendszeresen összegezzük annak érdekében, hogy a tanulók számára egyenlő esélyeket biztosítsunk mind a tanulás, mind a közösségi részvétel terén
- tanulási lehetőségeket – és nem csupán legyőzendő problémát – látunk a tanulók között fennálló különbségek megismerésében
- az iskola fejlesztése során éppúgy figyelembe vesszük a pedagógusok véleményét, mint a tanulóké
- hangsúlyos szerephez jut az iskola a közösségépítés, az értékközvetítés és a teljesítmény fokozása terén
- törekszünk az iskola belső és külső kapcsolatainak tartósságára, folyamatos és kölcsönös ápolására
- véleményünk szerint az iskolába történő befogadás a társadalmi befogadás fontos alapfeltétele

- úgy gondoljuk, a tanulóknak joguk van arra, hogy a lakóhelyükhöz legközelebbi iskolába járjanak.

Az Inklúziós Index a szemlélet, a program és a gyakorlat triászára épül. Mindhárom dimenzióban indikátorokat fogalmaz meg, melynek segítségével az intézmény értékelheti magát a befogadás szempontjából, és célokat fogalmazhat meg.

Az Index dimenziói és szakaszai

A DIMENZIÓ: A befogadó SZEMLELET kialakítása

- A1. szakasz: **Közösségfejlesztés**
- A2. szakasz: **A befogadás, mint érték hangsúlyozása**

Ez a dimenzió azt a célt tűzi ki, hogy kialakuljon egy biztonságos, elfogadó, együttműködő, ösztönző közösség, amelyben mindenki fontossá válik, és amelyben mindenkire szükség van az egész közösség jó teljesítménye érdekében. Ezáltal a befogadást értéknek ismerhetjük el, és közvetíthetjük minden új pedagógus, tanuló, szülő/gondviselő felé.

B DIMENZIÓ: A befogadó pedagógiai PROGRAM megtervezése

- B1. szakasz: **Mindenki számára megfelelő iskola fejlesztése**

Irodalom

BOOTH, T. – AINSCOW, M (2000, 2002): Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools. Centre for Studies on Inclusive Education, Bristol
 CSÁNYI, Y. – SCHIFFER, CS. (2007): Inklúziós index: Az iskolai befogadás minőségének fejlesztése. Országos Neveléstudományi Konferencia 2007 okt. 25-27.

- B2. szakasz: **A pedagógiai többlettámogatások megszervezése**

Ez a dimenzió biztosítja, hogy a befogadó iskolai szemlélet áthassa az iskola pedagógiai programját. A program kialakítása során támogatjuk a tanulók és a munkatársak részvételét az iskola közösségi életében, attól kezdve, hogy belépnek az iskolába, hogy a program elérjen minden az iskola körzetében élő tanulót, és ezáltal csökkentse a kirekesztés veszélyét. A program egyes részeiben egyértelmű lépéseket határozzunk meg a változás tekintetében. Pedagógiai többlettámogatásnak tekintünk minden olyan tevékenységet, amely bővíti az iskolának a tanulók közötti különbségek kezelésére irányuló lehetőségeit.

C DIMENZIÓ: A befogadás mindennapi GYAKORLATÁNAK megszervezése

- C1. szakasz: **A tanulás szervezése**
- C2. szakasz: **Az iskolában és környezetében rejlő lehetőségek és erőforrások felhasználása**

Ez a dimenzió az iskolai gyakorlat fejlesztésére koncentrál úgy, hogy az visszatükrözze a befogadó iskola szemléletét és pedagógiai programját. Az oktatási módszerek áttekintésére készítet abból a szempontból, hogy a tanítási folyamat valóban megfelel-e a tanulói különbségeknek. Arra ösztönzi a pedagógusokat, hogy a tanulók tudását és iskolán kívüli tapasztalatait aktívan használják fel a tanítás során A pedagógusok együtt keressék meg azokat a lehetőségeket és erőforrásokat, amelyek a tantestületen belül, a tanulóknban, a szülőknben/gondviselőknben vagy a települési környezetben elérhetők, és használják fel azokat a tanulás és az iskola közösségi életében való részvétel támogatása érdekében.

Szoboszlainé Mile Anikó
 gyógypedagógus

Olvasósarok

Szakirodalmi ajánló érdeklődőknek-

Tisztelt Olvasók!

Újságunk új rovatot indít azzal a céllal, hogy tájékoztatást adjon a kollégák által ajánlott szakmai lapok, tanulmányok és könyvek friss információiról, módszerekről, kutatási eredményekről és minden olyan kérdésről, amely segítheti gyógypedagógiai munkánkat. A többségi iskolában dolgozó kollégákat, szülőket és érdeklődőket szeretnénk támogatni abban, hogy a gyógypedagógiai szakirodalom specifikumait megismerjék.

Ez alkalommal a FEJLESZTŐPEDAGÓGIA című pedagógiai szakfolyóiratra szeretném felhívni figyelmüket.

A 19. évfolyam, 2008/3 számára ... CSAK EGY VILÁG LÉTEZIK alcímmel.

Dr. Salné Lengyel Mária, kiadó – főszerkesztő, IRÁNYTŰ című bevezető írásában, arról tájékoztat bennünket, hogy a 2008/2009-es tanévben három lapszám jelenik meg, amelyekből egy a fogyatékos

gyermekek/ tanulók épekkel történő együttnevelésének kérdéskörét tárja fel.

A folyóirat INKLUZIÓ-AHOGY MI CSINÁLJUK című írása ragadta meg legjobban figyelmemet, így ezt ajánlom Önöknek is.

A Némethné Tóth Ágnes- Golez Andrea-Györkéné Mölcs Mária-Tóth Katalin-Tulok Szilvia - Tüske Adél szerzőtársak azt vizsgálták, hogy „Vajon inkluzív-e az önmagát befogadóként hirdető iskola?”

Vallják, hogy a befogadó elsődleges letéteményese a pedagógus, így vizsgálatukban a pedagógusok befogadó attitűdjeire fókuszáltak. 5 általános és 5 középiskolát választottak ki véletlenszerűen a Dunántúlról és 186 pedagógust kérdeztek meg. Sok grafikonnal, táblázattal tárják elének kutatásaik eredményét.

Ebben a lapszámban további kilenc írást találhatunk még, ezekhez is jó olvasást kívánok!

Schindeléné Tiringner Gabriella
könyvtáros

Könyvajánlás

Irodalomjegyzék finommotorika fejlesztéséhez

*Kocsis – Rosta : Ez volnék én ?

*Rosta – Rudas –Kisházi : Hüvelykujjam

...

*Szaotner : A tanulási zavarok korrekciója kisiskoláskorban I – III. tanítói segédlet és képességfejlesztő feladatgyűjtemény

*Csabay : Lexi , Lexi iskolás lesz

*Sedlak – Sindelar : „ De jó , már én is tudom ! „

*Tölgyszéky P. Gyuláné : A tanulási nehézségek kezelése

*Németh – S . Pintye : Mozdul a szó ...

*Rosta – File –Arany : Színezd ki ...és rajzolj te is

*Murayné : Játékos beszédnevelés

*Ajtony : Logopédia a gyakorlatban

*Montágh – Montághné – Vinczéné : Gyakori beszédhibák a gyermekkorban

*Dr . Szabó Pál :

A játéktól az iskoláig (3-6 év)

A kisiskolás (6-10 év)

Szülőknek – nevelésről sorozat

*Krausz – dr. Maróth – dr. Szabó – Rózsáné :Pszichopedagógia –korrekciós nevelés I.

*Dr. Torda : Példatár az

emberalakábrázolás és a vizuo - motoros koordináció diagnosztikus értékeléséhez

- *Kulcsár Mihályné A tanulási problémákkal küzdő gyerekek vizsgálati módszerei és terápiája
- *Íráselemek gyakorlására szánt foglalkoztató füzetek
- *A dőlt írás tanítása – módszertani útmutató 1. oszt.
- *Tanulási zavarok, fejlesztő játékok
- *Mozgásnevelés kézikönyve II.
- *Anna Jablonska: Játék az anyaggal
- *Szandi Györgyné: ÖTLETTÁR kézügyesség fejlesztéshez

(Megyerné F. Zsuzsa)

A magyarországi romákról III.

Roma gyermekek az iskolában

Minden kölcsönös igyekezet ellenére az iskola céljai és elvárásai több pontban is eltérnek a roma család céljaitól és elvárásaitól. Az iskola feltételezi, hogy falai között társadalmi egyetértésen alapuló normák, értékek érvényesülnek, mellyel minden polgára könnyedén azonosulhat. A gyerekek az iskolában az életre készülnek fel. Az intézmény oktatás és nevelés során jobb életésélyeket kínál tanulóinak, melyben a megtanítandó ismereteket önmaga kívánja meghatározni. A nevelési és oktatási folyamat során tanulóit osztályzatokkal minősíti. Mivel nevelési feladatokat vesz át a családtól ezért tanítási időben az iskoláé az elsőbbség, a szülőknek ilyenkor nincs helyük a gyermekük mellett. A tanulók mindig gyermekek az iskola falain belül, a tanárhoz való viszonyban, az iskolai munka lényegéhez nem tartoznak személyes érzelmek. Iskolai konfliktusok tanár és tanuló, valamint tanuló és tanuló között fordulnak elő. A roma család ezzel szemben az iskola működését nem társadalmi megegyezés eredményének, hanem a törvények által fenntartott rendszernek tekinti, következőképpen nézete szerint az iskola kényszerít, büntet és megtorol. A családok értelmezésében az iskola nem a valódi életre tanít, a valódi élet az iskola falain kívül zajlik, az iskola csupán írni, olvasni és számolni tanítja meg

tanulóit, közben dicséretekkel és szidásokkal minősít. A családoknak, gyerekeknek joguk van ahhoz, hogy meghatározzák az elsajátítani kívánt ismereteket. Ha az iskola nem elégedett a gyermek felkészültségével, ne várja el azt a családtól, biztosítson olyan felkészülést, amelyet maga megkíván. Mindig a közösségé a főszerep, az elsőbbség, csak a család, a közösség nevelheti igazán a gyermeket. A szülő, család, közösség kötelessége, hogy a gyereket az iskolában is megvédje, mert az iskolai konfliktusok mindig romák és nem romák között jönnek létre. A gyermek csak a prepubertásig igazán gyermek, az iskolai légkör akkor fogadható el, ha a tanárokat a gyerekekhez személyes, érzelmmel teli viszony fűzi. A kétféle szemlélet ismerete segítségünkre lehet a hétköznapi pedagógiai gyakorlatban. A gyerekekkel, családokkal való kapcsolatunk során törekedhetünk arra, hogy tapintatosan, empatikusan és toleránsan viszonyuljunk a tőlünk eltérő véleményhez, segítve ezzel a tanulók beilleszkedését.

Befejezésül álljon itt néhány kiemelkedő roma személyiség neve, kik a saját területükön maradandót alkottak:

- Bari Károly** költő, képzőművész
- Choli Daróczi József** költő, műfordító
- Csemer Géza** dramaturg, író, rendező
- Lakatos Menyhért** költő, író, rendező
- Szécsi Magda** újságíró, grafikus, költő
- Hollai Kálmán** színművész
- Banda Ede** gordonkaművész
- Cziffra György** zongoraművész
- Rác Aladár** cimbalomművész
- Babos Gyula** jazzmuzsikus, gitáros
- Pege Aladár** jazzművész, nagybögős
- Tony Lakatos** jazzmuzsikus, szaxofonos

Snétberger Ferenc jazzmuzsikus, gitáros
Lázár Péter pedagógus
Daróczi Ágnes népművelő, előadómű-
vész
Zsigó Jenő szociológus
Péli Tamás festőművész

Mága Zoltán hegedűművész
Jónás Tamás költő
Nyári Oszkár színművész

Hollósy Emőke
szociálpedagógus

Az utazószakember-hálózat működése

Az utazó gyógypedagógus tevékenységköre és kompetenciái

- A gyógypedagógus a sajátos nevelési igényű, különtámogatást igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítésére képesített szakember. Utazó gyógypedagógiai tanárként az integráltan nevelt gyermekek oktatási-nevelési folyamatát segíti.
- Felveszi a kapcsolatot az intézmény vezetőjével, az SNI koordinátorral, a fogadó pedagógusokkal. Az igények alapján közösen meghatározzák a segítő szerep kör alapjait.
- Megismeri a gyermek diagnózisát, a gyermeket, tanulmányi és egyéb körülményeiről tájékozódik.
- Segít a szakvélemény értelmezésében, fejlesztő feladatok meghatározásában.
- A fogadó pedagógus információi, a szakvélemény és a gyermek képességeinek, készségeinek felmérése alapján *egyéni fejlesztési tervet* készít, melynek egy példányát a fogadó pedagógusnak adja át a fejlesztési célok, feladatok oktatási, nevelési folyamatba való beépítése céljából /természetesen az integráló pedagógus munkájának, törekvéseinek maximális elismerése mellett, csak ajánlásként!/.
- Tervét rövid távra készíti /max.5 hónap/ a probléma függvényében.
- Az egyéni fejlesztési terv alapján egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat vezet.
- A fogadó pedagógus hozzájárulásával hospitál a tanórákon, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeket tanórai környezetben is megfigyelhesse, segíthesse. Megfigyeli a gyermek szabadidős tevékenységét is.
- Fejlesztő feladatsorok elkészítésével segítséget nyújt az osztályban tanító pedagógusnak a differenciáláshoz. Javaslatot tesz a differenciált foglalkoztatás formáira.
- Segítséget ad az oktatási és terápiás eszköztár, médiatár, játéktár, vonatkozó szakirodalom megismertetésében. /A gyógypedagógiai intézmény saját eszköztárával, szakirodalmi gyűjteményével készséggel áll az integráló pedagógusok rendelkezésére./
- Igény szerint konzultál a szülővel, tanácsot ad a gyermek otthoni segítésére, nevelésére vonatkozóan.
- Kapcsolatot tart a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, segítő szervezetekkel, szociális szolgáltatókkal.
- Tevékenységeit fejlesztési naplóban adminisztrálja, melyet havonta szignáltat a fogadó iskola igazgatójával.
- Rendszeresen konzultál az integráló pedagógusokkal, SNI koordinátorokkal a felmerülő feladatokról, problémákról, egyeztet a feléje irányuló elvárásokkal kapcsolatban

Idézhető idézetek a szeretetről

A szeretet nem azt jelenti, hogy valaki gondolkodás nélkül mindent megad. Megfontoltan kell adni, s időnként józan megfontolásból meg kell tagadni dolgokat. Megfontoltan kell dicsérni és megfontoltan kell bírálni. (...) Gyakran olyan döntéseket kell hozni, amelyek meghozatala fájdalommal jár.

Morgan Scott Peck

A boldogságot nem lehet ajándékba kapni, Egyetlen titka: adni, mindig csak adni. Jó szót, bátorítást, mosolyt, hitet, És sok-sok önzetlen, tiszta szeretetet.

Goethe

Különös dolog az adás képessége. Megtanít arra, hogy a tárgyak és a szeretet osztható kincsek. Minél több emberhez vándorolnak, nem kevesebb lesz belőlük, hanem több.

Schäffer Erzsébet

Ó igen, adni kell, adni, mindent odaadni. Munkát, erőt, életet. Pénzt, ruhát és kenyeret. Könnyet, mosolyt, simogatást. Jó szándékot, jó akarást, imádságot, egészséget. Melegséget, élő hitet. Odaadni akárkinek, a legelső nincstelennek, a náladnál szegényebbnek. Szeretettel adni és érte semmit sem kívánni. Így kell élni.

Mezei Mária

Van, akit azért gyűlölsz, mert szeretni is tudnád.

Márai Sándor

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy nem az a szeretet, ha két ember egymás szemébe néz, hanem az, amikor mindketten ugyanabba az irányba néznek.

Antoine de Saint-Exupéry

Akit együttérzésből szeretünk, azt nem szeretjük igazán.

Milan Kundera

Verssarok

„Szólítsd köréd a kisgyermeket,
És simogasd meg kezecskéjüket!
Ha látsz közöttük rútat, rongyosat,
Gyermeki arccal búbánatosat,
Ismerd meg benne a korán szenvedőt,
Öleld magadhoz és csókold meg őt!”
/Gárdonyi Géza/

Gyerekszám

- Értelmes vagy értelmetlen ez a szó?
Mamalóc:
- „Igen, a malac anyukája.”

- Mondj mondatot az *ember* főnévvel!
- „A férfi is ember.”

Iskolatej sorakozik uzsonnakor a tálcán.
Megszólal az egyik diák:
- „Na, tojnak ám a tehenek!”

„Akkor tud valaki figyelni, ha össze –
vissza szedi magát.”

Szövegértés fejlesztés; olvasmány feldolgozása kérdésekre történő válaszadással:
- Ki dolgozott többet a varázsgyűrűért? A macska vagy a kutya?
- „Az egér.” ...

Lejegyezte: Lugosiné Neumann Márta

Az iskola adószáma: 15360829-2-07

Alapítványunk száma: Szivárvány Szociális Alapítvány 18485134-1-07

Köszönjük visszajelzéseiteket, jókívánásaitokat, és várjuk ötleteiteket, kérdéseiteket, témákat, melyek érdekelnek benneteket!

Hírek, információk

Könyvtári állományunk: 6843 kötet, fejlesztő eszközeink száma: 232 darab

Nyitva tartás:
Hétfő: 14²⁵-16⁰⁰
Péntek: 12⁰⁰-13³⁵

Gyógytestnevelés: a foglalkozások helye és időpontja:

Székesfehérvár, Szekfü Gyula u 6.
Kedd: 15⁰⁰-16¹⁰, Csütörtök: 15⁰⁰-16¹⁰

Arany-hétfő:

Weblap: www.aranyegymi.hu

A következő szám tartalmából

- nyelvi képességek, készségek fejlesztése
- szakmai írások ajánlása
- autizmus
- sérülés specifikus esetek

Gondja van?

Utazó gyógypedagógusok

Könyvtár-
médiatár

Korai fejlesztés

Szaktanácsadás

Gyógytestnevelés

Eszközkölcsönzés

Módszertani
műhely

Segítünk!

Arany János Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
8000 Székesfehérvár, Szekfű Gyula u.6.
Tel.: 22/504-674, 22/504-675
E-mail: arany@suli.t-online.hu
Honlap: www.aranyegymi.hu
Az 5. számot készítették: Szoboszlainé Mile Anikó, Megyerné Fodor Zsuzsanna, Mészárosné Törzsök Zsuzsa, Sziklai Szilvia, Pothárné Gárdonyi Ágnes, Schindeléné Tiringner Gabriella, Hollósy Emőke, Bogárdi Ernő, Fülöp Anita, Nagy Gáborné